

Jag finner det gott...

Det är gott när dagen bryter in och skingrar dunklet, skuggorna bränns, stelnar, drar sig tillbaka in mot nattens källor, världen stiger fram, den reser sig mot skyn, tydlig, stadig, upprätt, orörlig, så orädd, så oberörd...

solen stiger upp på himlen, den rusar upp, sväller, sänker sig, värmer, hettar, översvämmar marken, vattnen...

ljuset bränner, finner väg ner till allt, kring allt, bakom allt, driver bort svärtan, avtrycken, allt vatten, all fukt i varje dal, sänka, dike, på gölarnas bottnar...

himlen blir vitare, lägre, sänker sig, plattas ut över åkrarna, skogen, vattnet, byarna, städerna, och allt levande stillnar, andas, väntar...

boskapen samlas i täta flockar under trädens skugga och i backarnas öppnade sandytor, med hängande huvuden, med tunga lemmar, med sinnena slutna...

de stora, svarta fåglarna går över gräsmarkerna, tittar, lyssnar, står frusna i den starka hettan, går, lyssnar, går...

Då de stora flockarna mycket tidigt på morgonen lämnade byns lundar, för att kunna utnyttja de något svalare, om än lika fuktfattiga, tidiga timmarna innan solen snart igen steg upp över horisonten, återigen utplånade alla skuggor, all svalka, och började om sin ändlösa uttorkning, stekning, förbränning av landskapet. Råkorna var uppdelade i små grupper om femton till tjugo fullvuxna honor och hanar, och utspridda på gräsmarkerna över ett milsvitt område, ända från ängarna som omgav byn, över åsarna, eneskogarna, de gräsbevuxna backarna, åkermarken, fruktodlingarna, fram till hedarna vid havet, där de överallt, inom varje liten grupp, gick fram sida vid sida i långsam takt, i oordnad men ändå sammanhållen grupp, ryckte upp plantor, genomsökte den frilagda jorden på jakt efter maskar och insekter, betade, plockade frön och blomknoppar. Emellanåt landade några kajor i

flockens utkant: de sköt ner som snabba, mycket flacka streck, och landade på marken under det att de utstötte ett rent konsonantiskt, knarrande läte. Trots att någon råka då och då plötsligt flög upp, bara för att snabbt igen dyka ner på en annan fågel i flocken i ett försök att beröva denna dess nyss upphittade byte, rörde sig flocken som helhet mycket långsamt. Fåglarnas rörelser var på en gång tröga, nästan bedövade, och fyllda av en vaksamhet som motsade denna lojhet, som om de förväntade sig att den starka hettan, det tryck som vilade över dem, kunde utvecklas till något värre, något som var långt farligare än de faror de var vana vid.

Varje morgon var likadan: det kompakta, närmast vidrörbara mörkret försvann plötsligt, som genom trollslag, bortsköljt av ljuset där det rullade in som majestätisk våg, utan att en förmedlande gryning tilläts komma emellan, vari landskapet - jag menar: mänskorna, djuren, fåglarna, växterna - hade kunnat få tid att vänja sig vid skenet eller hettan.

Skenet ska här förstås i den bemärkelse av försande kraft ordet bär med sig som klanglån: solen inte bara lyste upp världen och inrättade den dag som skulle följa på natten, utan belyste landskapet likt en blix, eller lika gärna ett skyfall, en stormvind - en oerhörd överexponering som istället för att ge liv åt naturen och byn, pressade undan alla former och färger och ersatte dem med rent ljus, en vit dimma som omslöt eller bättre besatte gator, gårdar, trädgårdar, parker, ängarna, åkrarna.

De färger som återstod efter denna kraftiga nedtoning eller nedskruvning, genomgick utöver blekningen, eller snarare till följd av den, egenartade identitetsskiften. Genom det skarpa solljusets blekning av de otaliga gröna nyanserna i bladverket i de hårt beskurna buskage och träd som omgärdade bodlängan, och vilka också bildade en gräns mellan den grusade planen framför garage och entré, och trädgårdslandet bredvid gräsmattan som sluttade ner mot sankmarken, blev varje grön nyans på en gång en annan,

och försattes i en annan, helt ny färgomgivning. Härigenom uppstod en dubbel förändring: en viss given grön ton blektes ner till en mindre färgmättad nyans, och denna nya nyans påverkade i sin tur nyansen hos de omgivande, likadant nedblekta tonerna, vilka återigen i sin tur påverkade den givna tonen eller nyansen. Den ursprungliga förändringen av färgerna - från en mörkare till en ljusare nyans - gav alltså upphov till ytterligare en, bestämd av relationerna mellan de nyuppkomna nyanserna, vilken medförde att de återigen skiftade färg.

Jag tänker att denna förändring av givna identiteter på ett förenklat sätt kan jämföras vid hur oxelns alla blad i stark vind plötsligt och samtidigt vänder upp undersidan, varvid trädkronan växlar från grönt till vitt. Eller bättre vid hur vissa reklamskyltar, uppbyggda av ett antal rörliga skivor som bär olika text på fram- och baksida, likt en persienn plötsligt vänds från ena sidan till den andra genom en rörelse som startar och fortplantas från det ena, omväxlande vänstra och högra hållet, varvid en ny text träder fram.

Men hos färgerna i bladverket i buskagen och de beskurna träden fanns det inte ens några givna eller kalla det fasta identiteter, och därför inte heller, i den dubbla förändringen, möjlighet att peka ut en bestämd aktör eller en bestämd verkan. Förutsättningarna för att kunna fastställa ett kausalt förlopp upphävdes genom frånvaron av stabila identiteter för de verkande nyanserna, eller annorlunda uttryckt genom att den nyans som i ett visst tillstånd orsakade förändring, på samma gång själv var utsatt för denna orsaks verkan och blev förändrad av den.

Förloppet liknade snarare de kristallisationer genom ympning som ibland inträffar i ett psyke, där ett tillfört känslöelement genom sin plötsliga närvaro tvingar ett stort antal andra erfarenheter att anta samma känslomässiga färg som det tillförda elementet. En sådan psykisk kristallisation kan få en hel serie disparata element att plötsligt dras till varandra och var och en utveckla en likhet med de övriga, hos var och en frammana en sida som attraheras av och

fäster vid de övriga, varigenom de kopplas samman till ett sjok av självlysande, förklarade element, upphöjda över allt annat, med en gemensam kraft att berusa och förtrolla.

Den starka, och under dagens lopp alltmer tilltagande hettan, vars kraft genom det alltmer försvagade motståndet - fukten som drevs allt längre inåt, allt längre nedåt, kylan som för var natt blev allt mindre kall, allt mindre utbredd i sten och mark - för var dag adderades till föregående dagars, och därför trots den konstanta solbelysningen för var dag också upplevdes som värre och farligare, hade också andra påtagliga effekter på växtligheten.

Alla anlagda gräsytor runt om i byn torkade och förbrändes långsamt till gult, till ljusbrunt och sedan till mörkt brunt. Detta gällde också för de gräsmattor vars ägare regelbundet försökte vattna dem, eftersom det mycket snart under torkan blev omöjligt att genom bevattningsinsatser kompensera för den extrema uttorkningen, och senare, efter nära två månaders frånvaro av nederbörd, också utlystes bevattningsförbud, inte bara för brukare av kommunalt vatten, utan även för markägare som hade möjlighet att ta vatten ur öppna vattendrag.

Åar och bäckar sjönk också påtagligt, de mindre vattendragen torkade helt ut, och grundvattnet sänktes långt under alla tidigare uppmätta miniminivåer. Grödorna utvecklades inte, bären utvecklades inte, frukten utvecklades inte. Gräs och buskarnas bladverk slokade, torkade ut, brändes bort. Därefter påverkades också de stora träden av vattenbristen: löven blev torrare, sprödare, och i vinden uppstod ett prasslande ljud i lundarnas och lövskogarnas trädkronor, vilket mer påminde om oktober. Många träd, särskilt björkar, gjorde också redan höst: bladen gulnade, blev bruna, föll av, trots att det ännu bara var i slutet av juli månad.

Hettans tunga lock över byn, den tjocka, dallrande luften, begränsade ljudrymden och synfältet: sinnenas väg skars av och varje plats blev avskärmad och i det närmaste isolerad från varje annan plats i byn. Detta var i första hand en instängdhet, en

oförmåga att träda ut ur en plats och nå över en öppen yta till en annan plats, prästgården på andra sidan den igenvuxna betesmarken, kyrkan borta på kullen, gården på andra sidan gatan eller huset på andra sidan staketet, eller till och med panelerna i grannfastighetens bodlänga i själva tomtgränsen, eller en oförmåga att komma i kontakt med, med sinnena beröra en människa på andra sidan gatan och rentav i ett möte på någon meters håll. Kring varje sällsynt människa som visade sig utomhus uppstod en aura av oberörbarhet och oåtkomlighet, till hälften betingad av de faktiska fysiska hindren - de störda optiska förhållandena, den förvrängda akustiken -, till hälften av den dämpning, den nedsättning av alla funktioner som hettan åstadkom i människan själv.

Men i detta ultrarapiddillstånd innebar isoleringen paradoxalt nog på samma gång en uppmärksamhets-skärpning: som i stark mental avtrubbning, eller som i berusat eller rentav drogat tillstånd minskade visserligen sinnesintrycken i antal, som en följd av att ett visst intryck under längre tidsrymd än normalt uppehöll medvetandet - så att säga tog längre tid på sig från exempelvis ögats till medvetandets registrering -, men de intryck som verkligen intog plats i medvetandet ägde en osedvanlig skärpa och precision som annars bara uppträder i mentala undantagstillstånd som stark chock eller upprördhet, eller i drömmen. Medvetandet präglades därför av en närvaro på just den plats, i just den situation människan befann sig, fullständigt uppslukad av platsen och utan kontakt med eller berörd av eller beroende av någon annan plats---

Föräldrarna hade alltså, så snart de flyttat in i villan, företagit en kraftig beskärning av all befintlig växtlighet i trädgården: de hade sågat av på mitten fyra björkar som stod i en rad från trappan och fram till garagets hörn, och där utgjorde avgränsning för den plana del av trädgården som bildade en gård, och vilken på de tre övriga sidorna begränsades av huset med infarten, granntomten med dess uthus i tomtgränsen, och det kombinerade garaget, redskapsboden

och kammaren. Mellan björkarna stod idegranar som de klippt ner så hårt att det bara återstod ett slags oformliga högar av spretiga grenar och kvistar. En bit ner på den sluttande gräsyta som tog vid på andra sidan björk- och idegranshäcken, stod en klunga lönträäd, vilka allesamman liksom björkarna fått stammen avklippt vid en punkt fyra eller fem meter ovanför marken, och nu snarare än träd liknade delar av en avbruten byggnation. Det enda träd på hela tomten som lämnats orört var bokträdet som stod ytterligare en bit bortom lönnarna, vid kortändan av oljecisternen. Trädgårdens alla övriga buskar och träd var på samma sätt stympade, och på grund av den oskicklighet och den våldsamma energi med vilken arbetet utförts, gav trädgården närmast intrycket av att ha blivit skövlad.

Denna våldsamma iver att tukta det växande, vars resultat var massaker, hade flera orsaker. Till en del var den bara ett uttryck för jordbrukarens temperament: synen på naturen som meningsfull endast i den stund den var brukad och rentav i varje detalj ordnad, om det så gällde kalhyggen och vassruggar, och varje del av naturen inordnad i en plan för utveckling, vars slutmål, eller mer preciserat ständigt återkommande slutmål snarare än skörd var det tillstånd av nolläge då något var avklarat och färdigt: ett sädesfält var skördat, halmen bärgad, stubben nedplöjd och den svarta jorden klar, i den samtida betydelsen av avslutad och redo; ett skogsparti kalhugget, riset hopsamlat och bränt, marken plöjd och i väntan på frön från de kvarlämnade fröträden, eller en hallonhäck som klippts ner så grundligt att endast stömlinorna skvallrade om dess existens.

Ur denna syn på naturen hade det hos fadern och modern dessutom vuxit fram en sjukligt långsiktig framförhållning i omsorgerna om det växande. De planerade inte bara för årets sådd och skörd, för växtföljden i trädgårdslandets olika avdelningar under en tre- eller fyraårsperiod, eller för hur plantor av rabattväxter eller buskar bäst borde planteras för att ge bästa resultat i uppvuxet stadie, utan gjorde sig också mycket preciserade föreställningar om hur trädgården med dess buskar,

träd och planteringar skulle komma att te sig om tjugo, fyrtio och femtio år, det vill säga långt efter det att de själva gått bort. De kunde därför efter en gemensam överläggning komma fram till att björkarna om trettio år skulle ha nått sådan höjd, och fått sådana omfattande rotsystem, att det vid denna avläggset framtida tidpunkt skulle komma att bli mycket svårt att fälla dem, om man av något skäl ville det, och det därför var lika bra att såga ner dem på en gång.

Men den starka tillfredsställelse och rentav glädje de båda kände över att få tilltyga trädgården, var inte förklarad enbart som ett uttryck för viljan att ordna eller bruka. När det gällde modern var dessutom hela hennes person genomsyrad av en drift att tukta allt levande som kom i hennes väg, och då alltså inte bara pojken liv: hon nöjde sig inte med att ordna goda förutsättningar för trädgårdens växt, eller att se till att skörden eller blomningen eller växten hos träd och buskar artade sig som hon önskade och hade planerat, utan hon fick ingen ro förrän hon fått hugga av definitivt och därigenom försäkra sig om att ingen kvist eller gren eller stjälk utvecklades utanför hennes kontroll.

Ett annat uttryck för föräldrarnas vilja att kvarbli i jordbrukarlivet, trots att de ju i verkligheten sålt gården och flyttat till en villa i byn, var deras idé att ta med sig två hästar från gården, bygga ett stall i uthuset och arrendera bete i de lågt belägna sankmarker som gränsade till villatomten och som var en återstod av och en påminnelse om de kärmarker som hela byn egendomligt nog var anlagd i eller snarare uppepå.

Byns urhistoria var alltså oklar, då det inte fanns några dokument och inte heller andra vittnesbörder som kunde fastställa orsakerna till att den bildats, eller klarlägga gången för dess uppbyggnad. Det ena kunde ses som en följd av det andra: Om byn hade haft någon betydelse inom den historiska period som lämnat synliga spår in i nutiden, hade detta avsatt sig i ägobrev, köpebrev, i historiska eller

ekonomiska skildringar. Dessa hade i sin tur kunnat initiera arkeologiska eller andra materiella undersökningar, som bekräftat eller preciserat de historiska dokumentens innehåll. Det var en fråga om allt på en gång, eller inget: En by som till sin urhistoria kunde räkna ett kloster, ett herresäte, en kungsgård, en gruva eller järnbruk, var genom denna omständighet tillförsäkrad inte bara ett glansfullt eller betydelsefullt förflutet att ständigt värna och högtidlighålla, utan också en självsäker framtid, vari nya upptäckter av förhållanden som bekräftade den historiska självbilden inte bara förstärkte vissheten om byns historiska storhet, utan också födde och underhöll ett självmedvetande inriktat på att se om och värna den innevarande och den kommande bybildningen. Medan en by med klart, och allra bäst också påvisbart historiskt förflutet, rörde sig framåt i tiden av egen kraft och med bestämda uppfattningar om hur de varandra avlösande decenniernas olika erbjudanden skulle integreras i den befintliga bybildningen, fick en by som saknade ett sådant klart historiskt ursprung se sig skyddslöst mot olika tidsmodens krav på nybyggnationer, omdaningar och rivningar.

Därför stod kyrkan i byns geografiska centrum bara under den period i byns historia då den också stod i dess sociala mittpunkt, men fick se sig förflyttad till utkanterna och en social periferi, så snart järnvägen kom för att beordra uppbyggnad av nya, viktigare institutioner kring just den plats där den behagade släppa av och på sitt gods och sina människor. Därefter stod järnvägen med sitt stationshus, sitt hotell, godsmagasin och lokstallar i centrum bara fram till den dag järnvägen lades ner, och därmed godsmagasinen revs, hotellet konverterades till privatvilla och stationshuset lämnades övergivet och sammanhangslöst till en sällan besökt klubblokal uppe på sin grusade platå.

På samma sätt uppstod en livlig och för hela bygden central torgplats mitt emellan det nyuppförda bryggeriet och mejeriet, till dess båda verksamheterna lades ner, bryggeriet revs och ersattes av

främmande enfamiljshus, medan mejeriet försjönk i ohjälpligt förfall, med sina gamla lastbryggor nu plötsligt en och en halv meter under den nyanlagda gatans höjdnivå. Den gamla bykvarnen togs ur drift, maskerades som villa och försvann någonstans i de identitetslösa villakvarteren. Ett torg uppfördes i den yrvakna insikten att varje by med självaktning borde ha en central samlingsplats, men då torgets funktion inte förstärktes av några naturliga aktiviteter, och inte heller själva platsen markerades genom att bebyggelsen runtomkring anpassades till det, försvann det snabbt ur byns medvetande, växte igen och förföll, och kom i skymundan av en bensinmack och en nyuppförd och bara under tiotalet år aktiv banklokal.

Byns verkliga urhistoria var därför ersatt av sägner och självbedrägerier, skilda försök från hembygdsälskare och lokalpatrioter att skriva upp och skriva in en betydelse där ingen betydelse riktigt kunde påvisas. Ur en många gånger nedbrunnen och raserad gård, nu belägen något hundratal meter utanför själva byn, hade traktens invånare, utan annat material än den starka längtan efter en bakgrund, byggt ett helt och ansenligt gods, befolkat och besökt av historiskt kända personer, inblandat i nationell storpolitik och tidvis med omfattande landinnehav och rättigheter. Därmed erbjöds byn en bakgrund vilken inte enbart utgjorde innehållet i en historisk identitet, utan dessutom tillfredsställde behovet av att få en förklaring till varför byn faktiskt låg där den låg, vad det hela egentligen tjänade till, liksom kunde den inte med gott samvete och frid i sinnet bebos utan skäl utöver det faktum att man hade flyttat dit, att man gillade sitt hus, att man jobbade där och barnen gick i skolan och trivdes eller vantrivdes etcetera.

Trots att det inte fanns några belägg för godsets existens och därmed än mindre för dess stora betydelse, var byn fortfarande präglad av dess närvaro. Närhelst det uppstod osäkerhet om vem som ägde en misskött kulle i mitten av byn, vem som hade ansvaret

för att röja stormfällda träd från en omtyckt promenadväg eller för några kraftigt förfallna byggnader utmed bygatan, löstes frågan genast genom att man erinrade sig att kullen tillhörde godset, att det var godset som borde röja träden eller hålla husen i skick. Det fanns bland byborna till och med en allmänt utbredd uppfattning att man i ett visst, avsides beläget hus kunde finna godsets tjänstemän i arbete, i den händelse man ville ta upp någon fråga rörande godsets marker eller rättigheter. Ändå visade sig aldrig någon representant för denna osynliga markägare. Kullen röjdes upp av en vanlig villaägare som dessutom själv tog hand om veden utan att någon kunde komma på något att invända mot det; de stormfällda träden sågades upp av bonden som hade sina åkrar alldeles intill, och de fallfärdiga byggnaderna renoverades av ett ungt, energiskt par.

Godset fungerade som det stabila centrum byn saknade - och dess funktion var inte enbart att utgöra den instans som allt som var förtretfullt kunde skyllas på, utan det erbjöd också den makt som kunde lägga en förklarande och bestämmande, och vid behov också förbjudande hand över bybornas företag i och kring byn. Genom att hänvisa till en rad regleringar utfärdade av godsets förvaltning, sanktionerade byborna vissa handlingar som normalt borde ha varit förbjudna, förbjöd andra som normalt borde ha varit tillåtna, alltefter vilka behov de hade: På det stället fick man ta ved för det var godsets marker och godset kunde rimligtvis inte hinna med att sköta allt. Där fick man inte köra moped för det var godsets väg eller godsets grusås; där kunde man å andra sidan jaga småvilt med gott samvete, eftersom det var godsets jaktmarker och godset hade kött så det räckte.

Genom godsets existens hade platsen, hela trakten, fått den mening den behövde för att kunna motivera en bybildning, trots att det runtomkring endast utbreddes sig öppna vattengölar och sankmark, sparsamt bevuxen med vass, björkar och på de enstaka högre punkterna små grupper av en. På kullarna restes små gårdar,

det uppfördes ett kapell, sedan en krog eftersom det ju nu sedan urminnes tider faktiskt fanns ett vägskäl. Därefter byggdes det en handelsbod, en bättre kyrka, ett skomakarhus - och sedan allt fler allmänna institutioner inom socknens ram: skola, fattighus, prästgård.

När det stod klart att den järnväg som skulle komma att passera strax bortanför byn också den skulle dela sig inom byns räckvidd, åstadkom byns invånare starka skäl för att tåget även skulle kunna stanna i samband med spårväxlingen, och skyndade sig att bygga upp den jordbruksindustri som motiverade detta: ett mejeri, ett bränneri, ett bryggeri, spannmålslager, svinvågar.

Sankmarkerna dränerades, hålor och svackor fylldes ut, och genom de mest svårbebyggda sänkorna drogs nya vägar, det nya vägsystem som i ett slag rätade upp byn - höjde den över vassruggar och gölar och över de vattensjuka betesmarker där byborna trots sina stadsambitioner alltid fortsatte att hålla nötkreatur, får och hästar - och som tack vare den raka, breda sträckningarna och den imponerande korsningen skänkte byn en stadig stomme.

Man måste här skriva föräldrarna och inte familjen - fadern, modern, pojken - eftersom pojken inte betraktades som del av familjen, som likvärdig medlem i den instans som fattade beslut om familjens göranden och låtanden, försäljning, köp, hästhållning, betesarrende, och av naturliga skäl heller aldrig deltagit i några överläggningar eller beslut rörande sådana ting. I detta sammanhang räknades pojken snarare till hästarna - å ena sidan fadern och modern, å den andra pojken och de två hästarna - eftersom han som hästarna var helt i föräldrarnas våld och som hästarna så helt utan medvetande om omvärlden och sitt eget förhållande till den, att han inte ens visste om sitt beroende av dem, inte visste om sin livegna belägenhet eller sin medvetlöshet.

Vare sig man ville se det som en tillfällighet, eller som ett bevis för att ur moderns och faderns synpunkt pojken verkligen var att

förstå som jämställd med hästarna, kom ju pojken också att överta hästarnas plats i uthuset sedan föräldrarna till sist givit upp försöken att hålla sig kvar i bondelivet och bestämt sig för att skicka hästarna till slakt och säga upp betesarrendet. Och även om uthuset nu blev ombyggt för att på bättre sätt kunna hysa sina nya gäster - bilen, trädgårdsredskapen, pojken - och pojken därför istället för i spilta kom att vistas i egen kammare, fyllde han utan väsentliga skillnader samma roll som hästarna tidigare innehaft.

Kammaren låg längst in i det lilla uthuset. Den hade bara ett fönster, vilket var noga förspikat med träribbor. Dessa var inte till för att fängsla pojken, eftersom fönstret var mycket litet och hans intellektuella och kroppsliga kapaciteter inte tillräckligt stora för att han skulle kunna tänka ut eller genomföra en rymning fönstervägen, utan var uppsatta av omtanke, för att hindra honom att knacka på rutan med fingertopparna eller pekfingrets knoge, varvid fönsterrutan skulle kunna gå sönder. Det lilla fönstret vette mot uthusets baksida, bortanför vilken tomten tog slut och övergick i kyrkans misskötta slymarker. De ogenomträngliga buskagen, fönsterstorleken, träribborna - sammantagna ledde dessa förhållanden till att mycket lite ljus trängde in i kammaren och den därför alltid var försatt i dunkel, vilket förenat med det starkt sluttande taket och de små golvmåtten ingav den en celliknande karaktär. Golvet var av betong, ytterväggen av rappning på träpanel, och skiljeväggarna var gjorda i gulmålade spånplattor, vars fibrer sugit upp fukt från golvplattan, mörknat, möglat, för att därefter svälla och tränga ut ur skivans ursprungligt plana yta, som om fibrerna i sig själva var något levande som växte ur förruttnelse.

I kammaren fanns det inget ljus, ingen värme, och dess enda lösa inredning var en trädgårdsfåtölj i impregnerat trä med armstöd, på vars sits det var lagt en stoppad dyna i vinrött bomullstyg från en uttjänt vardagsrumssoffa. I den fåtöljen satt pojken största delen av tiden han vistades i rummet. Ibland stod han också upp, och kunde då under långa stunder ivrigt knacka i väggarna med

finger topparna, och titt som tätt försöka sig på det förbjudna: att framkalla en dovare, långsammare knackning genom att slå hjässan upp i taket som befann sig inte mer än några centimeter ovanför hans huvud.

Denna avancerade huvudknackning hade väktaren fått order att reagera mot. Modern hade utdelat ordern. Fadern var väktaren, och hans uppgift varje gång pojken satte i med huvuddunkningen, var att snabbt stiga in i kammaren och säga till honom att sluta. Mer än så var han inte tillsagd att göra och mer än så gjorde han inte heller, eftersom pojken förhållande till fadern var dåligt och hans irritation över faderns närvaro när som helst kunde övergå i kroppsliga trakasserier - han nöp honom, drog honom i armarna - och utan förvarning kunde accelerera till rent raseri, i vilket han blev helt oregerlig och i vilket ingen hade förmåga att hindra honom från att skada sig själv eller någon annan.

Förmaningen hade ingen verkan, då pojken slutade sitt trummande när han själv ville, och satte igång det igen så snart han fick impulsen till det. Det stränga förbud som modern satt upp i fråga om dunkandet upprätthölls därför inte på annat sätt än genom att tillsägelsen om och om igen upprepades, utan att den någonsin efterlevdes. Förbudets värde förminskades dock inte av att det på så sätt inte var mer än tom gest. För modern var det inte reglernas verkan utan deras existens som räknades, och blotta närvaron av en strikt regel som gav en uttalad förhållning angående varje liten obetydlig detalj i pojken liv - hans vana att dunka huvudet i det låga kammartaket - var för henne bevis nog för att hennes omsorger var de djupast tänkbara, och till omfånget gränslösa.

Jämställelsen av pojken med hästarna bygger på det verkliga förhållandet att hans vardag i allt väsentligt liknade deras, och dessutom moderns och faderns omsorger om honom inte skilde sig från dem de tidigare ägnat hästarna. Låt vara att han sov och åt i huset och hade ett eget uppehållsrum på nedre botten bakom

köket, och på så sätt naturligtvis till stor del levde som en människa, men genom att han sedan hästarna gått till slakt tillbringade största delen av dagen i kammaren i uthuset, var det inte längre uppenbart var skillnaden mellan honom och hästarna gick: Han fick mat på bestämda tider, han tvättades och kläddes på, hans urin och avföring samlades upp i kärl eller direkt ur byxorna, han leddes ut på gården och in i kammaren, olika mycket påpälsad vid olika årstider och väderlek, och satt sedan där i sin fåtölj, stilla och till synes förnöjd i absolut överksamhet, vilken endast någon gång då och då avbröts av ett vildsint knackande i väggen, eller av att han gav upp ett frustande tjut följt av en lång räckta upprepade Hej!, utstötta i snabb takt och med fallande tonhöjd, så att det sista hejet försvann i strupen i samma ögonblick som luften tog slut.

Några gånger under dagens lopp tog fadern med honom på promenad i byn, eller körde honom en vända med bilen, något som modern ansåg att han uppskattade. De körde bara en kort sväng, ut ur byn, genom skogen, så vände de strax och körde tillbaka igen. Färden gick i en hastighet som inte fick överstiga trettio kilometer i timmen, med hänvisning till att pojken annars inte skulle hinna se landskapet, som om modern trodde att också hans ögon var efterblivna. Denna bestämmelse tedde sig ännu mer bisarr som merparten av vägsträckan gick genom tät skog, och färden också många gånger företogs i mörker, och det dessutom inte alls stod klart vilka undersökningar som givit bevis för att just denna hastighet skulle vara den lämpligaste för pojkens blick eller syn eller ögon eller vilken av seendets delar modern kan ha föreställt sig att det var fråga om.

Om pojken insisterade på att få stiga in i bilen just som de nyss hade tagit en sväng, eller modern på grund av skäl ansåg att det inte var dags för bilutflykter vid just denna tidpunkt, lät hon honom sitta på passagerarsidan fram inne i den stillastående bilen, med nycklarna nogsamt uttagna så han inte på något sätt skulle kunna

komma åt att slå till tändningen. Modern höll denna vistelse inne i den stillastående bilen för att vara i det närmaste jämförlig med riktig bilåkning, och ansåg att pojken många gånger var fullt tillfredsställd redan av denna torrkörning, varför han inte behövde ut på någon riktig tur. Under tiden pojken satt i bilen, höll väktaren som vanligt till i garaget, där han var skyddad från väder och vind, och hade en stol som han kunde sitta på när han blev trött i benen.

Det är ett bra garage, ropade modern för tusende gången till honom när hon stack ut huvudet genom köksdörren för att se efter hur de hade det och naturligtvis i lika mån kontrollera att väktaren fullgjorde sina uppgifter. Det är ett bra garage. Det är svalt på sommaren och varmt på vintern. Man kan stå där när det regnar.

Moderns uppmärksamhet på situationen ute i garaget var påtagligt skärpt då hennes förtroende för fadern rubbats sedan han lyckats utföra några klumpiga manövrar med bilen. Vid ett tillfälle när han vaktade pojken ute i trädgården hade bilen stått parkerad utanför garaget med nosen vänd mot dörrarna, som då var stängda. När fadern skulle ta ut nycklarna ur tändningslåset, i den händelse pojken fick för sig att öppna passagerardörren och kliva in i bilen, råkade han slå till tändningen så bilen gick igång med ettans växel i. Bilen hoppade mycket snabbt in i garagedörrarna och stannade där igen av motståndet, med grillen och kofångaren intryckta och garagedörrarnas paneler spruckna. Fadern som endast hade sträckt in överkroppen över förarsätet, släpades med utefter bilen med benen och underkroppen hängande utanför de få metrarna innan det tog stopp, och fick oturligt under ett kort moment av färden det ena skenbenet under det bakre hjulet. Benet svullnade upp och fadern hade under lång tid mycket svårt att gå, utan att fördenskull vilja söka läkare för att undersöka skadorna.

Modern blev oerhört upprörd över det inträffade och skällde noga ut fadern, men hennes upprördhet gällde inte de skador han ådragit sig och den möjligheten att han skulle ha kunnat skada sig ännu värre. Inte heller var hon förtvivlad över skadorna på

garagedörrarna eller bilen - de kunde repareras - utan hennes reaktion gällde uteslutande faderns underlåtenhet att förutse faran för pojken del. Hon bad fadern betänka vad som skulle ha kunnat hända om pojken råkat befinna sig mellan bilen och garaget. Denna brist på fantasi - på säkerhetstänkande - hade modern mycket svårt att förlåta fadern, och ansåg sig alltså tvingad att under lång tid utföra särskilt noggranna kontroller av var fadern och pojken befann sig, hur pojken mådde och hur fadern uppträdde.

Bilen var den senaste i en mycket lång rad bilar som de innehaft sedan de flyttat in till byn. De ägde en bil som längst ett år, och den senaste, den Fiat som nu var lätt krockad, var inköpt i byns egen och enda bilaffär, märkesrepresentant för Fiat.

Innehavare av bilaffären, kombinerad med verkstad och bensinstation, var Harry Nilsson, före detta man till en av moderns två döttrar i hennes tidigare, första äktenskap. Fadern och modern hade köpt bilen av Harry Nilsson trots att han då sedan länge var skild från dottern, och trots att skilsmässorsakerna var sådana att dottern själv, Helga Nilsson, aldrig mer ville se sin förre man, och än mindre tala med honom eller ha något med honom att göra. Föräldrarna hade dock valt att bortse från att Harry Nilsson under äktenskapet på olika sätt oavbrutet plågat Helga Nilsson och de gemensamma barnen, eftersom de genom att hänvisa till det släktskap som trots separationen återstod mellan dem och Harry Nilsson hade lyckats få ett bra pris för sin inbytesbil.

När det nu gällde att reparera bilen var dock modern mycket bestämt emot att låta reparera den på Harry Nilssons verkstad, eftersom hon ansåg att han några veckor tidigare kränkt henne genom att låta henne vänta onödigt länge utanför verkstaden innan han tog sig tid att komma ut och hjälpa henne att byta vindrutetorkare. Beslutet gjorde fadern ledsen då han ansåg att Harry Nilsson, trots styvdotterns skilsmässa och omständigheterna kring denna, var en av de få vänner han hade, och en av de ytterst få människor han hade kunnat besöka i byn vid de fåtaliga tillfällen

han kunde undkomma hemmets plikter och för en kort timme råda över sig själv.

Harry Nilsson hade just uppnått pensionsåldern, men inte låtit detta hindra sig att fortsätta sin aktiva gärning. Även om han också fortsatte att driva sin lilla rörelse, belägen strax bortanför byns korsning, och varje dag tidigt på morgonen öppnade verkstaden och den lilla bilhallen för att sedan av och till tillbringa dagen där fram till stängningsdags vid sjuttontiden, var det inte och hade heller aldrig varit rörelsen som utgjorde huvudpunkten för hans livsgärning. Alltsedan trettioårsåldern hade han istället för praktiskt verkstadsarbete varit inriktad på en mer allmän, men likväl mycket påtaglig verksamhet: att styra och ställa, att ta befälet och bestämma över människor som råkade komma inom hans räckvidd.

Det tidigt misslyckade äktenskapet hade aldrig ingivit honom tanken att det var något fel på hans domderande eller hans allmänna uppträdande gentemot människor, utan tvärtom bara stärkt honom i uppfattningen att människor måste styras, i strama tyglar - utgången av äktenskapet tog han till intäkt för att han snarare än för dominerande hade varit för släpphänt mot hustrun och barnen.

Hela sitt liv hade Harry Nilsson utövat makt över alla människor han trodde sig kunna ha någon vinning av. Som medel för denna utövning brukade han ett aldrig uttalat men mycket tydligt, otvetydigt hot, riktat direkt mot hälsa och liv hos den person han ville påverka eller knyta till sig.

Snart efter upplösandet av äktenskapet med moderns dotter - faderns styvdotter -, och efter den tidpunkt då fadern och modern tvingats sälja sin gård till faderns före detta svåger, Hilding Nilsson, hade Harry Nilsson tvingat Hilding Nilsson att mot ensidigt överenskommet arrende hyra ut stall och laggård i den just tillköpta gården. I dessa byggnader bedrev sedan Harry Nilsson en omfattande grisuppfödning, där han inte bara utan betalning

nyttjade gårdens elektricitet och vatten, utan också fritt tog för sig av gårdens byggnadsmaterial och maskinutrustning, och också lät Hilding Nilsson stå för allt foder uppfödningen krävde.

Hilding Nilsson hade i Harry Nilsson till en början sett en bundsförvant i sin fiendskap gentemot fadern och modern, och därför i förhandlingen om avtalet accepterat ett mycket ogynnsamt arrendekontrakt som inte gav honom stort mer betalning än att han nätt och jämt klarade av gårdens kraftigt ökade vatten- och elräkningar, med förhoppningen att Harry Nilsson skulle kunna komma att bli den man på plats inne i byn han behövde för att kunna återuppta en mer konkret fientlig verksamhet gentemot fadern och modern. När det gick upp för honom att hans arrendator tog sig friheter långt utöver vad arrendekontraktet medgav, och när han dessutom vid arrendets årliga förfallodag upptäckte att Harry Nilsson inte hade för avsikt att betala det, försökte han med hjälp av sin syster och hennes man bryta kontraktet.

Det visade sig då förenat med stora praktiska svårigheter att säga upp avtalet. Harry Nilsson var plötsligt mycket svår att få tag i. Han var aldrig hemma när systemen eller hennes man sökte honom där. Gick de till verkstaden fann de där bara en tillfälligt anställd som inte visste något bestämt. Försökte de haffa honom när han skulle komma för att sköta om grisarna, var det istället hans svåger som kom.

När systemen så efter flera månaders aktivt sökande fick fatt i honom inne i verkstadslokalen, lyssnade han inte alls till vad hon hade att säga, och tog överhuvudtaget inte någon notis om att hon både muntligt och skriftligt sa upp arrendeavtalet med hänvisning till avtalsbrott.

Nästa dag tillbringade Harry Nilsson hela dagen på och runt Hilding Nilssons båda gårdar, bärande på en hagelbössa. Han gick aldrig in till Hilding Nilsson, och meddelade sig överhuvudtaget inte med honom, men stod likväl långa stunder utanför hans fönster med bössan under armen. Under några veckors tid uppträdde han

på det sättet mycket ofta ute på Hilding Nilssons gård, och även runtomkring systemns gård, beväpnad med hagelbössan. Efter detta hade Hilding Nilsson och systemen inte längre något att anmärka på grisuppfödningen eller arrendeavtalet, och Harry Nilsson fortsatte under flera års tid med sin köttproduktion utan att ha några egentliga kostnader för den, till dess byggnaderna blivit i så dåligt skick att det inte längre gick att bedriva någon verksamhet i dem med annat än att man utförde omfattande reparationer.

Med samma enkla och effektiva metod tystade han ett antal grannar som alla ägde fastigheter belägna intill hans verkstad, och vilka tröttnat på att han långsamt lät sin verksamhet översvämma inte bara sin egen utan också deras tomter. Genom några dagars ihärdigt vankande över sin egen och grannarnas tomter iförd stövlar, rock och hagelbössor, fick Harry Nilsson den nybildade grannsammanlutningen att hastigt upplösas, och att utan närmare motivering återta sin anmälan till byggnadsnämnden.

Harry Nilsson var ständigt i rörelse, ständigt upptagen med att tänka ut nya projekt, nya affärsidéer. Han var fixerad vid tanken på affärer, och rörde sig genom sitt eget liv och på samma gång genom byn och dess omgivningar rastlöst inriktad på att försöka göra ett klipp. När det gick upp för honom att en bil under en längre tid stått oanvänd på en tomt i utkanterna av byn, var han genast där och försökte köpa den genom att lägga ett skamligt lågt bud, understött av förtäckta hot.

Harry Nilsson var överallt i byn och omgivningarna, snokade, letade, pratade, försökte nosa upp någon liten ynkelig skrot-del, bilvrak, byggnadsmaterial eller annat skräp som han genast la bud på, prutade, pratade, hotade och genomförde affären. Varje vecka släpade han mängder av sådant värdelöst material av allehanda slag till sin verkstad och framförallt till tomten runtomkring verkstaden. Runt verkstadsbyggnaden växte det drivor av bildäck, cyklar, mopeder, bilar, tegel, takpannor, plåt, kylskåp, maskiner, husvagnar, jordbruksredskap. Det fanns dock inte något utflöde i motsvarande

grad från förrådsupplaget: det fanns i det närmaste inget utflöde alls, eftersom Harry Nilsson inte kunde hitta någon avsättning för sitt berg av skräp, annat än när han någon sällsynt gång lyckades försälja en rostig vattenpump eller en kubikmeter ospecificerad järnskrot till en granne eller bybo som oförsiktigt råkat yppa ett ord om sina behov när Harry Nilsson var i närheten.

Ensidigheten i affärerna, den enkelriktade ekonomiska verksamheten, tycktes heller inte beröra Harry Nilsson. Trots att hans affärer ur ekonomisk synpunkt rörde sig på ett futtigt plan, hade han själv en bild av verksamheten som storlagen rörelse. Han kunde lätt bortse från att firman mest hade utgifter och knappt några intäkter, och från att det realistiskt beräknade marknadsvärdet på det berg av föremål som tornade upp sig på hans tomt var begränsat, då hans planläggning rörde sig på en långt högre, långt mer komplicerad nivå. Snarare var han benägen att på ett egendomligt omvänt sätt betrakta rörelseunderskottet och det växande skrotberget som tecken på att hans planläggning var korrekt: det faktum att han inte fick någon avsättning för sitt omfattande lager, och samtidigt ingen annan efter vad han kände till var sysselsatt med att bygga upp liknande tillgångar, var enligt hans sätt att resonera ett desto starkare bevis för att hans affärsidé var sund och riktig, att hans framsynthet en dag skulle ge riklig utdelning. Härvid ville han inte ta någon hänsyn till att han uttalat samma förvissning varje dag i över trettio år, och nu kommit över i pensionsåldern utan att förhoppningen ännu infriats.

Den tro på en framtida privat högkonjunktur som utgjorde Harry Nilssons hemlighållna drivkraft, härrörde ur övertygelsen att han var ämnad till något större än han för tillfället gav sken av att vara, och att dagen för hans upprättelse verkligen skulle komma. Han hade inrättat hela sin världsbild efter denna förvissning, och inordnade alla händelser i byn, i trakten, landet och världen under en logik för vilken allt som skedde pekade i hans riktning, i riktning mot hans framtid och triumf. Varje krig såg han som början till en

stark internationell efterfrågan på just de artiklar i järn, stål och gummi han lagrat upp i sådana mängder; varje svältkatastrof såg han som början till ett gigantiskt världsomspännande upplopp vars konsekvens var ett sammanbrott i världshandeln vilket skulle leda till brist på de vitvaror som stod staplade under presenningar bakom hans verkstad.

Var det torra ett år förutspådde han permanenta klimatförändringar vars katastrofala verkningar endast skulle kunna komma att avhjälpas med den gigantiska stapel av zink- och kopparrör han travat upp utmed en vägg i bilhallen. Blev en förrymd hund en dag överkörd på bygatan, såg Harry Nilsson genast framför sig hur denna händelse skulle komma att leda till ändring i lagstiftningen gällande hållande av hund, varmed han skulle få avsättning för sju rullar rostigt nätstängsel - och även om ingen av hans förutsägelser någonsin tycktes slå in, mattades han aldrig därav i sin orubbliga tro på en kommande storhets- och regeringstid.

Men Harry Nilssons affärer bestod trots allt inte enbart av förlustbringande skrotinsamlingar. De små intäkter han hade i firman, härrörde till en del från bensinförsäljningen - även om marginalerna där alltid hade varit minimala -, verkstadsarbetet och bilförsäljningen, till en del från de mer lyckade antikvitetssaffärer han bedrev så snart tillfälle bjöds. De gick till så att Harry Nilsson besökte ensamma äldre människor i och omkring byn, lät sig bjudas på kaffe av dem och plundrade sedan av dem några av de värdeföremål han lyckats spana in på väggar, hyllor och i skåp i åldringarnas bostäder. Utan annan betalning än ett tack för kaffet lämnade han dem sedan med stöldgodset, vilket han därefter snabbt avsatte via en uppköpare som i sin tur sålde till en antikvitetssaffär i Stockholm, långt bort från brottsplatsen.

Harry Nilsson utförde aldrig ett handtag om det inte fanns någon vinning i det för hans egen del. Han bodde i en liten lägenhet i en bostadsrättsfastighet byggd i slutet av fyrtiotalet. Han var själv

ordförande i föreningen och därtill fastighetskötare, två uppdrag för vilka han som ersättning åtnjöt hel befrielse från den lilla månadshyra föreningen tog ut av sina övriga fem medlemmar för att betala driftskostnaderna och avsätta fondmedel. Trots detta utförde han aldrig det arbete som låg i uppdragen, och alldeles särskilt aldrig fastighetskötarensysslan. Till att klippa gräset, skotta snö, skura trapporna, rensa rabatter och gräva i trädgårdslandet, till allt praktiskt arbete som hörde till fastigheten beordrade han husets övriga invånare. De utgjorde en lydlig om än besynnerlig arbetskraft.

På bottenvåningen i en av lägenheterna vid sidan av Harry Nilssons bodde en pensionerad, ogift kvinna, tidigare köksbiträde på byns ålderdomshem. Hon var liten, tystlåten och på alla sätt en försynt människa, som utan kommentarer skötte de sysslor i huset som Harry Nilsson lagt för henne. Till hennes ansvarsområde hörde trappstädningen, vilken skulle utföras en gång i veckan, på fredagar, då hon också passade på att städa sin egen lägenhet: bar ut sina egna och trapphusets mattor till piskställningen där hon omsorgsfullt piskade dem tills dammet slutat ryka och inget skröp längre gick att upptäcka på dem, torrsopade lägenheten och trappan, för att därefter våttorka alla ytorna och sin egen lägenhet sist. Hon gjorde inte uppehåll för regn- eller snöoväder. Inföll fredagen på en helgdag - långfredagen, julafton eller midsommarafton - förlade hon uppgiften till närmaste vardag innan helgdagsaftonen. Om Harry Nilsson var i närheten av fastigheten brukade han inspektera arbetet alldeles i dess slutskede. Var han tidigt ute någon gång kunde han få några egna mattor med på piskställningen, och då brukade han som regel också hjälpa till med att lägga rätt mattorna i trapphuset så snart tvättvattnet torkat ur och stenen återfått sin matta yta.

På andra sidan av Harry Nilsson bodde Hans Nilsson, en ungarl i femtioårsåldern som tidigare lidit av sinnessjukdom och för den sakens skull varit inhyst på ålderdomshemmet, vilket för byn och

för socknarna runtomkring alltid hade tjänat som inackorderingsplats för de människor som landsortskommunen inte visste hur den annars skulle hantera. Ett ungt, engagerat biträde hade gripits av Hans Nilssons öde inne på ålderdomshemmet bland rumskamrater i genomsnitt fyrtio år äldre än han, och genom ett långvarigt och tålmodigt och mödosamt arbete, vars omfattning till sist hade kostat henne ett äktenskap och vårdnaden om två barn, hade hon lyckats frigöra honom ur institutionens och hans eget fängsel, och slussade ut honom över gatan in i bostadsrättslägenheten. Där hade han genast satts i arbete av Harry Nilsson, som menade att inte ens en idiot borde gå sysslös, utan tvärtom skulle må bra av att ha lite plikter och ansvar. Hans Nilsson hade därför blivit utsedd till skötare av gräsmattorna under sommartid, och ansvarig för snöskottning och sandningen under vintern. Arbetet gick till så att Hans Nilsson sköt gräsklipparen eller skottade snön, under det att Harry Nilsson gick bredvid, gav direktiv och såg till så att allt gick rätt till. Hans Nilsson blev dessutom utkommenderad till diverse tillfälliga sysslor som dök upp. Eftersom han året om och inne som ute alltid bar samma klädsel - keps, skjorta, täckjacka, byxor och vadhöga afterski-boots - var han alltid redo att rycka ut så snart Harry Nilsson behövde hans hjälp. På väg ut för att köra ett lass jord eller dra ut soptunnorna till trottoarkanten, behövde Harry Nilsson inte mer än ta ett steg åt sidan utanför sin egen dörr, öppna Hans Nilssons dörr, sträcka in armen och i en enda obruten kroppsrörelse ta honom med sig som man hämtar en spade eller en kratta alldeles innanför en boddörr.

Hans Nilsson var mycket försiktig och skygg - han såg aldrig någon annan människa i ögonen utan smög fram genom byn med blicken riktad ner i marken - han hade aldrig i hela sitt liv på eget initiativ tilltalat någon - men var fördenskull inte alls ovillig till arbete: även om han rörde sig långsamt och lite ostadigt, utförde han arbetsuppgiftens handgrepp och kroppsrörelser metodiskt och

noggrant, med en stilla lidelse som om det gällt det käraste hantverk.

Den del av arbetsstyrkan som bebodde fastighetens övre plan var av mer osäker kvalitet. Också på andra våningen fanns det tre lägenheter, vilka innehades av:

A) en sjuttioårig, mycket folkilsken kvinna, Hanne Nilsson, som sedan flera år tillbaka sällan lämnade lägenheten då hon förutom sin rädsla och avoghet gentemot andra människor, också led av konspirationsfobier vilka alltid fick till och med ett enkelt inköp på affären att sluta med mordförsök, stöld, eller åtminstone illasinnat förtal. Hon var kvarlämnad i byn och lägenheten efter en snickare som var barndomsfödd i byn, men som under beredskapsåren varit stationerad på otaliga ställen utmed norska gränsen, och där funnit en hustru i Hanne som utan knot vid krigets slut följt efter honom till byn och ett långt och ensamt liv vid hans sida. När mannen dog hade hennes barn, vilka nu bodde hundratals mil från byn - ett av dem i sin moders hemtrakter -, sålt det byhus mannen ärvt efter sina föräldrar och där han och Hanne Nilsson bott under hela äktenskapet, köpt in modern i bostadsrättslägenheten för en bråkdel av husvinsten, och lämnat henne instängd i dess två rum och kök, ensam och övergiven.

Ett av rummen använde hon som sovrums, men där vistades hon sällan, inte heller på nätterna. I det andra rummet hade hon skapat en egen liten levande familj, eller rentav en hel by med alla tänkbara släktförbindelser och yrkeskategorier representerade: hon hade samlat hundratals porträtt av familjen, släktingar, vänner, bekanta och även många okända, vilka allesamman satt uppspända i ramar med svarta eller guldmålade kanter, och blickade allvarsamt ut över rummet där deras liv nu utspelade sig tillsammans med den oroliga Hanne Nilsson; blickade ut över henne och över varandra. Bland denna samling stumma gestalter tillbringade Hanne Nilsson det mesta av sin tid, resonerade med sina vänner, diskuterade med dem, skällde på dem. Hon var ständigt resklar: väskorna stod

packade vid dörren, hon var iklädd rock och reseskor - käppen i ena handen och handväskan i den andra - det vara bara pälshatten hon ännu inte tagit på sig, utan låtit den ligga på hatthyllan i väntan på att bilen skulle komma. Hon skulle resa till barnen, till sin mor och far, till Norge - varje dag var det ett nytt resmål som etsat sig fast i hennes medvetande, och höll sig kvar där så länge hon själv höll sig vaken, för att så snart hon vaknade nästa gång under drömmens egna irrfärder ha blivit ersatt av ett annat, vilket hon lika orubbligt höll fast vid till dess hon åter föll i sömn.

När hon fick besök betedde hon sig likt vissa ofullkomligt utbildade vakthundar: hon släppte gärna in besökaren och visade denne all tänkbar artighet och till och med uppmärksamhet och intresse, men släppte sedan inte ut gästen igen. Hon skyndade sig förbi människan och fram till ytterdörren, där hon barrikaderade sig med käppen i högsta hugg i väntan på att polisen skulle komma och gripa inkräktaren. Harry Nilsson som råkat ut för fällan ett flertal gånger utan att fördenskull ha kommit på en metod att ta sig ut med hedern i behåll - och alldeles särskilt misslyckad hade hans egen patentmetod för umgänge visat sig vara: hot och våldsamma ansatser - var olycklig över att han inte hade förmått sätta tanten i något som helst vettigt arbete. Han hade provat henne på trappstädning och rabattarbete ett flertal gånger utan resultat. Vid ett tillfälle hade han haft henne inlåst i källaren ett helt dygn, i hopp om att ledan i fängelset skulle få henne att städa det, men hon hade snabbt inrättat sin väntsal i källartrappan i stället för i lägenheten, och lugnt inväntat bilen som skulle komma och hämta henne.

Lika svårt hade Harry Nilsson haft det med innehavaren av lägenheten mitt emot Hanne Nilssons:

B) en kort, rund, döv, utvecklingsstörd man, sextiotvå år gammal och med en kärlekslängtan som på grund av utvecklingsstörningen tog sig vad som i byn allmänt uppfattades som homosexuella uttryck.

Eftersom han var efterbliven och alltid också räknats som efterbliven, hade han som barn och tonåring och ung man aldrig socialiserats in i den mansroll för vilken endast kvinnokönet låg öppet för åtrå, fantasier och erövringar, utan istället ur könsrollens synpunkt förblivit i det könlösa tillstånd ett barn befinner sig, där det är oväsentligt om det är en man eller kvinna som blir föremål för barnets ömhetsgester, men eftersom han kände sig mer besläktad med mäns kroppar och beteenden, hade han som vuxen kommit att vända sin längtans kroppsliga uttryck mot de män som dök upp i hans närhet.

Han var visserligen inte helt obekant med kvinnokroppens yttre utseende, eller innebörden av en könsakt mellan man och kvinna. Han köpte regelbundet herrtidningar och också porrtidningar i byns affärer, och hade i yngre ålder ägnat mycket tid åt att tillfredsställa sig själv framför ögonen på samlagsreportagens kvinnor, vilka alla stint stirrade ut ur bild och rakt mot just honom. Handlingen i dessa bildberättelser följde alltid ett och samma schema: fyra unga, attraktiva och lättklädda kvinnor var på bilutflykt tillsammans i en öppen sportbil - fria, obekymrade, kåta, leende, med håret svallande i fartvinden. När bilen gick sönder hade de turen att det skedde alldeles vid en verkstad full av unga, vackra och vältränade män, klädda i oljiga overaller och nedsmorda av fett, smörjolja och rostvatten. Bilreparationen övergick på en gång och utan övergångsskede i ett kollektivt samlag, där var och en av de unga kvinnorna penetrerades av en eller flera bilreparatörer, liggande på motorhuvar och arbetsbänkar, oavsett stillbildsegenskapen alldeles orörliga medan männen arbetade oavbrutet och energiskt, och med stilla leenden på läpparna och ansiktena vända mot läsaren som om de ville säga att det är dig jag tänker på. De stelnade rörelserna, de variationslöst upprepade samlagsposerna, männens energiska kroppar och bortvända ansikten, kvinnornas sätt att hela tiden närvara hemma hos läsaren istället för på bilverkstaden där samlagen faktiskt utspelade sig, fick det hela att snarare än

massamslag likna ett bildreportage om maskinbiltvättning, eller en instruktionsbok för ansträngningslös work-out.

Ständigt uppeggad av herr- och porrtidningarnas enahanda reportage, fick Hanne Nilssons granne allt som oftast känslomässiga utbrott när han träffade andra människor, alldeles särskilt män och alldeles särskilt om det inträffade i eller i närheten av hans egen lägenhet, där han kände sig trygg och självsäker. En ny, ung brevbärare fick till exempel under sin första arbetsdag på distriktet finna sig i att plötsligt och utan förvarning få en liten tjock och deformerad hand mellan benen, ackompanjerad av ett förtjust fnittrande som ville säga vi har bägge snoppar, vi har bägge kulor. Brevbäraren tog så illa vid sig att han vägrade fortsätta på distriktet, och byborna kommenterade händelsen genom att för tusende gången upprepa hur äcklig de tyckte att Hanne Nilsson granne var, ett omdöme som till lika delar gällde hans efterblivenhet och hans bögfasoner.

Harry Nilsson kände inför Hanne Nilssons granne på samma sätt som inför henne själv: i varje kontakt med honom drabbades han av ett starkt obehag som uppfyllde hela hans kropp och fick den att bli tung och otymplig, berövad all handlingskraft och till och med dess normalt så självsäkra rörelser. Han kände sig trängd, utan minsta idé om hur han skulle bete sig för att tala med eller ens tilltala denna lilla efterblivna, klumpiga, flinande dvärg, och kunde aldrig klara av ett nödtvunget fastighetsskötareärende i hans lägenhet utan att börja ryta åt honom, med gäll och sprucken stämma fylld av den panik man kan känna inför något främmande som skrämmer: en rasande hund, en jättelik tjur som anfäller.

Fylld av skam inför de ständiga nederlagen i försöken att få Hanne Nilsson och hennes granne delaktiga i fastighetsskötseln, hade Harry Nilsson reducerat besöken hos dem till ett absolut minimum, och arbetade istället i hemlighet med stor energi för att försöka påverka ålderdomshemmets föreståndare att det bästa nog vore om man tog in dem båda där, med motiveringen att de om de

fortsatte med att bo ensamma lätt skulle kunna komma att skada sig själva, och fastighetens invånare dessutom inte hade kraft eller tid att se efter dem dygnet runt etcetera. Så snart planen verkligen hade lyckats och Harry Nilsson fått bägge dårarna placerade inne på rymningssäkra rum långt inne i ålderdomshemmets långa, mörka korridorer, fulländade han sin revansch för årtal av upprepad förnedring i mötet med dem, genom att med hjälp av bostadsrättsföreningens vetorätt förbjuda de anhöriga att försälja de tomma lägenheterna, för att istället själv, utan någons vetskap och bekostat av de anhöriga, utnyttja de tomma utrymmena till lagerlokaler för de tavlor, möbler, porslin och prydnadsföremål han stulit från bygdens gamlingar och ännu inte hittat köpare till.

Den tredje lägenhetsinnehavaren på andra våningen beredde honom aldrig samma svårigheter:

C) en stor och bastant kvinna i sextiofemårsåldern, hurtfrisk, ljudlig och alltid villig att ställa upp och göra ett arbete för föreningens gemensamma bästa. Hon hette Hildur Nilsson, hade vuxna barn men var själv frånskild sedan femton år, och först efter skilsmässan inflyttad till byn i ett försök att komma bort från sin före detta man och den omgivning i vilken hennes äktenskaps upplösning hade utspelat sig---

Fadern var en kort, småfot, orörlig man, vilkens värld var begränsad till vardagens rutiner och de plikter modern ålagt honom gällande pojkens utomhusvistelse. Han hade eget sovrum och vaknade varje morgon en minut innan minutvisaren på väckarklockan visade sju, då klockan skulle börja ringa. Han tryckte in alarmknappen, steg upp, klädde sig och gick ner på nedervåningen för att gå på toaletten och tvätta sig, oberoende av om modern och pojken stigit upp eller inte. Sedan hämtade han tidningen i brevlådan ute vid gatan, och satt och läste den i kökssoffan till dess frukosten var klar.

Tidningen saknade namn, den omnämndes som enbart tidningen och hade dessutom statusen av att vara tidningen med versal begynnelsebokstav, vilket betydde inte bara den naturliga tidningen att läsa eller den rätta tidningen att prenumerera på utan den enda möjliga tidningen: den tidning som inte bara helt saknade konkurrens när det gällde det lokala nyhetsmaterialet, men också uteslöt alla andra existerande alternativ: regionala tidningar, storstadstidningar, riksorgan.

Denna dominerande eller rättare sagt allt annat uteslutande ställning fastställde den intimitet som rådde mellan tidningen och dess läsare. För det första var tidningen inte ett organ genom vilket bynnevärdarna informerade sig om vad som hänt och pågick och skulle komma att hända i bygden. Det var för bybornas del aldrig fråga om att reflektera över tidningens sätt att skildra en tilldragelse, än mindre kritisera den för dess vinklingar eller underlåtelser. Det kunde aldrig vara fråga om att irritera sig på tidningen för att den vägrat rapportera om en händelse som någon eller några bybor uppfattat som intressant eller betydelsefull.

Ur bybornas synvinkel existerade det överhuvudtaget inte någon relation mellan de större händelserna i trakten eller bygden, och tidningens rapporter eller skildringar av dessa händelser. Snarare var det bara genom tidningens rapporter och skildringar som händelser kunde komma till stånd. Därför skildrade tidningen inte verkligheten utan var själv verklighet, en betydande del av den verklighet byborna uppfattade som sin värld. Om en händelse i byn eller bygden aldrig kom med i tidningen, tolkade byborna inte detta som en brist i tidningens bevakning, utan som bevis för att händelsen saknade allmänt intresse, och så att säga rentav inte ägde status av allmän händelse, utan istället var något som inträffat i privatlivet.

Innehållet i dagens tidning var det stoff som bybornas samtal under dagen kretsade kring. I familjerna, mellan grannar, på gatan, i affärerna, överallt upprepades det som stått i tidningen och som

gällde byn och dess omgivning: vilka som fötts, vilka som dött, vilka som gift sig, intressanta insändare som berörde angelägenheter inom räckhåll för byborna; någon alldeles extra betydelsefull dag rentav en artikel med foto från någon tillställning i byn, vilket föranledde minutiösa genomgångar av vilka som förekommit på bild och kanske rentav namngivits i bildtexten.

Det var enbart fråga om att upprepa det som varit i tidningen, aldrig att diskutera eller kommentera innehållet. Tidningens innehåll inte bara bekräftade bybornas gemenskap, utan var i hög grad gemenskapens instiftare, det man förenades kring som kring en häftig eldsvåda eller översvämning. Den som inte hade läst dagens tidning och därför var ur stånd att delta i genomgången av den, försattes omedelbart utanför gemenskapen, och den som försökte hänvisa till något som stått i en annan tidning kunde inte räkna med att alls göra sig förstådd i byn. Om man tog upp något som stått i tidningen, var det underförstått att det bara kunde gälla tidningen, inte en annan tidning.

Intimiteten mellan tidning och läsare visade sig tydligt i faderns läsning eller bättre sagt ritualiserade genomgång av dagen nummer. Han började med att bereda plats för tidningen på köksbordet: flyttade undan de båda blå plastunderlägg som låg på bordets mitt, och plastblomkrukan som stod ovanpå dem. Enligt de instruktioner han hade från modern, ställde han alltsammans på köksbänken. Han la upp tidningen på bordet, så långt åt höger att han skulle kunna vika ut bladen till fullt uppslag utan att vänstersidan föll ut över bordskanten, och slätade till första sidans veck och skrynklingar.

Hans blick noterade först och främst veckodagen och datum, inte för att kontrollera tidningen utan för att få bekräftelse på om hans egen uppfattning om dagens namn och datum var riktig. De få gånger tidningen verkligen råkat trycka fel dag eller datum hade fadern omedelbart korrigerat sin egen uppfattning efter tidningens, för att senare under dagen alltmer misstroget ta emot motsägande uppgifter från radion och grannarna, och sent på kvällen,

fortfarande utan att ha fått riktigt övertygande klarhet i saken, tvingats gå till sängs uppfylld av den olustiga känslan av att dagen på något obestämt sätt aldrig på riktigt ägt rum.

Därefter vätte han pekfingeret i munnen och vände sedan snabbt första sidan, utan att ens ha ögnat över dess rubriker och bilder. Lika snabbt hoppade hans blick över den kombinerade ledar- och kultursidan, vars innehåll han inte uppfattade som riktat till prenumeranterna, alltså läsarna, utan som intern och rent saklig information till något han opreciserat kallade "de där statliga organen", till vilka han i själva verket förde all verksamhet av offentlig karaktär som låg utanför byns gränser.

Han ägnade desto större uppmärksamhet åt nästa sidas insändarspalt. Enligt faderns verklighetsuppfattning utgjorde denna spalt själva nyhets- eller faktasidan, skriven av tidningens fasta medarbetare på grundval av noggranna undersökningar av samhället. Ett inlägg från en lokal skribent som beskrev hur denne genom en nattlig dröm fått bekräftelse på att landets samlade maktelit ur alla partier, organisationer och kapitalägarklassen hade hemliga möten där man gemensamt gjorde upp hur man skulle fördela makten sinsemellan, läste fadern som en ren nyhetsartikel, ett välkommet avslöjande av hur det i verkligheten gick till när makten förde folket bakom ljuset. Och en insändare som i upprörda ord gjorde jämförelser mellan flyktingarnas lyxliv och åldringarnas armod, utgjorde för fadern inte först och främst ett tecken på att hans egna synpunkter i frågan delades av många, inte först och främst bekräftelse av det riktiga i hans egen åsikt, men istället tillskott av fakta till stöd för den beskrivning av flyktingfrågan som fadern av enbart moraliska skäl funnit sig skyldig att aktivt stödja.

På denna nyhetssida förekom aldrig annat än tydliga bekräftelser av faderns världsbild, liksom var hans medvetande oförmöget att uppfatta en åsikt som var motsatt hans i någon fråga, eller hans blick helt enkelt inte kunde fastna vid insändare som motsade hans åsikter.

Efter den noggranna läsningen av insändarsidan inriktade sig fadern helt på dagens annonser. Han letade reda på och studerade varje annons i hela tidningen, oavsett att annonsören saluförde en vara som fadern inte hade minsta intresse av eller hade sitt försäljningsställe så långt bort att det låg långt utanför det område familjen någonsin besökte. Intresset för varor och priser var helt å moderns vägnar, eftersom hon beslutade och skötte familjens alla inköp och fadern inte ens hade egna kontanter att röra sig med.

Under denna långsamma och omsorgsfulla färd genom dagens varuutbud, stannade fadern till på bara två uppslag: den med familjesidan och den med tv-programmen. På familjesidan letade han efter dödsannonser som gällde någon han kände eller någon som han tillsammans med modern åtminstone kunde räkna ut vem det varit, var denne bott, vad denne jobbat med etcetera, för att därefter, och senare under dagen också tillsammans med modern och grannar eller andra bybor, om och om igen konstatera att dödsfallet inträffat, att den under dagens döda införda personen var just död och så vidare.

Snarare än att stryka den döde från de levandes lista, var det för fadern, modern och byborna en fråga om att föra upp den döde på de dödas lista. Ett dödsfall av en person som de hade känt eller åtminstone kunde resonera sig fram till vem det varit, fyllde dem med ett slags stilla tillfredsställelse, vilken bestod i en grumlig blandning av dels förtjusning över att de själva kände någon som så att säga var med i tidningen, dels glädje över att det nu fanns något att sysselsätta sig med under dagen, när detta dödsfall otaliga gånger skulle kunna ältas. För fadern och modern fanns det i tillfredsställelsen också ett inslag av glädje över den olycka som nu drabbat de anhöriga. Den utgick från känslan att det nu än en gång skipats en aning rättvisa genom att också några andra, de anhöriga, fick en släng med av den olycksslev som så frikostigt viftat åt deras, faderns och moderns håll, och ur denna rättvisa utvann fadern och

modern en sällsam eggelse vid tanken på hur de anhöriga nu var utkastade i en sorg, vars orsak var orubblig och oåterkallelig...

Men på familjesidan fanns samtidigt ett inslag som motverkade och i det närmaste upphävde faderns och moderns tillfredsställelse över ett dödsfall inom den krets människor de kände till. Det var födelseannonserna, vilkas grundverkan på fadern och modern alltid var en tung sorg, vars tyngd blev större i den händelse barnet var fött av föräldrar som bodde i byn eller tillhörde någon av byns familjer. Varje nyfött barn var för fadern och modern en påminnelse om deras egen pojkes avfall från det riktiga livet, och väckte hos dem en djup avundsjuka mot alla familjer vars barn lyckligt genomlevde sin uppväxt och klarade sig helskinnade in i vuxenlivet. Vid en ålder över sjuttio år, och över trettio år efter händelsen, var föräldrarnas livssyn fortfarande helt igenom präglad av den olycka som drabbat deras pojke, och inte en dag kunde passera utan att de försökte utväxla denna sorg mot skadeglädje över att någons barn blivit sjukt eller utmärkt sig negativt i skolan eller på fritiden, eller till och med över att sonen eller dottern till någon bybo som de kände väl, hade slagit upp ett långvarigt förhållande och flyttat hem till sina föräldrar igen, varmed chansen att denna unga man eller kvinna skulle skänka barnbarn åt sina föräldrar avsevärt minskat, eller tilldragelsen åtminstone skjutits på framtiden---

Så snart modern och pojken kommit ner på nedre botten och modern började förbereda frukosten, avbröt fadern sina tidningsstudier och gick upp på sitt rum på övervåningen igen, eftersom pojken inte tålde att ha honom vid bordet samtidigt som han och modern åt, och fadern därför tvingades inta alla sina måltider i enskildhet, efter det att de andra två ätit. Eftersom modern nu tagit ifrån honom tidningen tillbringade han väntetiden med att lyssna på radionyheter och tittade samtidigt på morgonprogrammen på tv. När de andra två ätit färdigt blev han

nedkallad, åt sin gröt, sin smörgås och drack sitt kaffe, och väntade sedan på moderns vidare instruktioner för förmiddagen.

Var det fint väder fick han gå ut med pojken en sväng, och sedan sitta någon eller några timmar i garaget och tillsammans med pojken inne i kammaren invänta middagen. Var vädret dåligt, eller om det var för kallt, körde han och pojken den korta turen med bilen, och satt sedan båda två på samma sätt i några timmar i uthuset.

Modern, som aldrig deltog i dessa motionsturer, och heller aldrig passade pojken när han var i kammaren, eftersom alla yttre aktiviteter var väktarens uppgifter, skötte själv, under tiden de båda karlarna var kommenderade till garaget, den omfattande inre tjänsten.

I detta arbete följde hon mycket strikt, alldeles utan undantag, ett schema bestående i cykliskt återkommande plikter uppdelade på fyra olika tidsenheter: dagliga uppgifter, veckovis återkommande uppgifter, månatliga och till sist årligen återkommande uppgifter - de sista bestod i sådant som hade med årstidernas växlingar att göra, och med högtider som jul, påsk etcetera. Varje dag plockade modern enligt bestämda regler en portion ur varje schema - en större ur dagligschemat, en mindre ur veckoschemat, en ännu mindre ur månadsschemat, medan årsschemats aktiviteter vanligtvis prioriterades högt de få dagar om året de verkligen stod på dagordningen - och genomförde sedan i en mycket lugn men effektiv takt varje delmoment på det sätt det var planerat.

Det dagliga arbetet gjorde ingen skillnad mellan vardag och helg, något som fick direkta återverkningar på pojkens och faderns tillvaro, på det sättet att de två aldrig kunde se fram mot helgens vila, eller arbetsveckans avlösning från helgens sysslolöshet, och därför till skillnad från modern, för vilken varje dag genom kombinationen av olika aktiviteter och den kalenderbundna planen fick en fast identitet och till och med ett varierat innehåll, förlorade begreppet om vecka och månad, under långa tider också

årstid, för att likt fångar helt fixera sig vid timmar, minuter, sekunder - på sin höjd såg de med liksom hallucinerande ögon mot den oändligt avlägsna måltiden, strafftidens slut. Medan för modern varje aktivitet hade mycket lågt värde i sig själv, som pågående handling, men mycket högt värde som utförd handling, det vill säga slutförd och avböckad, fanns det för fadern och pojken - låt säga åtminstone fadern - inte någon övergripande tidsdimension alls, bara en enda plågsam, liksom uppförstorad närvaro, som om nuet aldrig ville ta slut, aldrig övergå i ett passerat, ett avklarat, och heller aldrig med klar blick sikta mot något i framtiden, något att se fram mot, något att ta sats inför.

Moderns dagliga plikter inbegrep därför inte bara de normala husliga göromålen - disk, matlagning, tvätt, klädvård, städning - utan ett minutiöst planerat program för ständigt återkommande översyn av hemmets och hushållets alla tänkbara delar.

På måndagarna bestod veckoprogrammets inslag i dagsschemat i att hon städade nedervåningen, och då var det varje måndag alltid samma ambitiösa program: Dra ut spisen, städa under badkaret, våttorka alla golven efter dammsugningen, men inte nog med det: våttorka alla lister ovanför dörrarna, dammsuga bakom elementen, piska alla mattor, våttorka alla kaklade ytor i kök och badrum, och alla hyllor i köksskåpen och skafferiet.

Tisdagarna var inköpsdag, och dessutom den dag hon beredde frukt, grönsaker och bär, eller ett storköp av en speciell vara som hon hittat till extrapris: vitkål för att steka brunkål till julen, fläskfärs för att göra köttbullar eller pannbiffar eller kålpudding.

På onsdagar bakade hon och tvättade, på torsdagarna städade hon ovanvåningen, på fredagarna arbetade hon i trädgården och under vintertiden med att städa i källaren. På lördagar ägnade hon sig åt klädvård och dessutom åt en genomgång av huset garderober. På söndagarna valde hon mellan ett flertal aktiviteter, beroende på vad som var mest angeläget, eller vad som stod i tur: städade bilen

invändigt, klippte pojken eller fadern, reparerade porslin eller möbler, putsade silverfat och bestick, etcetera.